

**STANDARDY OCHRONY
MAŁOLETNICH
w Szkole Podstawowej nr 3
im. mjra Henryka Sucharskiego
w Pasłęku**

(wersja skrócona)

Obowiązują od dnia: 15 sierpnia 2024 r.

Spis treści

Wprowadzenie	4
CZĘŚĆ I	6
Standardy Ochrony Małoletnich	6
Małoletni objęci opieką szkoły, ich rodzice i pracownicy szkoły znają „Standardy Ochrony Małoletnich”. Dokument jest dostępny i upowszechniony	6
Personel współtworzy i gwarantuje bezpieczne i przyjazne środowisko w szkole	6
Szkoła oferuje rodzicom/opiekunom prawnym informację oraz edukację w zakresie wychowania dzieci bez przemocy oraz ich ochrony przed krzywdzeniem i wykorzystywaniem	7
Szkoła zapewnia małoletnim równe traktowanie oraz przestrzeganie ich praw	7
Organizacja postępowania na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletnich zapewnia ich skuteczną ochronę	8
W szkole wzmacniane jest poczucie bezpieczeństwa małoletnich w obszarze relacji społecznych oraz ochrony przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci	9
Działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem są dokumentowane	10
Szkoła monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami oraz procedurami ochrony małoletnich	10
CZĘŚĆ II	11
Zasady postępowania pracowników szkoły w celu ochrony małoletnich przed krzywdzeniem	11
1. Zasady bezpiecznych relacji pracowników szkoły z małoletnimi	11
1.1. Przestrzeganie praw dziecka/człowieka	11
1.2. Komunikacja pracowników szkoły z małoletnimi	13
1.3. Zakaz stosowania przez pracowników szkoły jakiejkolwiek formy przemocy wobec małoletniego, w tym nawiązywania relacji o charakterze seksualnym	14
1.4. Kontakt pracowników z małoletnimi	16
2. Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi w szkole. Zachowania niedozwolone małoletnich	17
2.1. Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi	17
2.2. Niedozwolone zachowania małoletnich w szkole	19
3. Zasady korzystania przez małoletnich z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu	21
3.1. Korzystanie z komputerów z dostępem do Internetu	21
3.2. Korzystanie z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu	22
4. Zasady ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci	24
5. Zasady ochrony prywatności małoletnich	25

5.1. Zasady ochrony wizerunku małoletnich	25
5.2. Zasady ochrony danych osobowych małoletnich.....	25
CZĘŚĆ III	27
Ścieżki postępowania małoletniego w przypadku doznawania przez niego krzywdy (procedury interwencyjne w szkole)	27
1. Rodzaj krzywdy: znęcanie się, przemoc fizyczna, słowna, psychiczna, stosowana wobec małoletniego.....	27
2. Rodzaj krzywdy: celowe zniszczenie lub kradzież rzeczy małoletniego	29
3. Rodzaj krzywdy: przemoc domowa stosowana wobec małoletniego.....	30
4. Rodzaj krzywdy: nierówne traktowanie – dyskryminacja małoletniego.....	33
5. Rodzaj krzywdy: stosowanie wobec małoletniego cyberprzemocy	34
6. Rodzaj krzywdy: zagrożenie bezpieczeństwa małoletniego w wyniku sekstingu	36
7. Rodzaj krzywdy: wysyłanie małoletniemu w Internecie treści szkodliwych, nielegalnych i niepożądanych.....	37
8. Rodzaj krzywdy: naruszanie prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania w sieci danych osobowych lub wizerunku małoletniego	39
9. Rodzaj krzywdy: nawiązywanie przez małoletniego niebezpiecznych kontaktów w Internecie	40
CZĘŚĆ IV	42
Materiały pomocnicze	42
Prawa dziecka – co musicie o nich wiedzieć?.....	42
Gdzie można się poskarżyć, gdy Wasze prawa są łamane?	46

Wprowadzenie

- W jakim celu zostały wprowadzone „Standardy Ochrony Małoletnich”?
- Co można w nich znaleźć?
- Prawa dziecka – dlaczego powinniście je znać?

Krzywdzenie dzieci jest niepokojącym problemem, który coraz częściej występuje we współczesnym świecie. Jednym z najważniejszych celów działania szkoły jest chronienie Was przed różnymi formami przemocy, przeciwdziałanie wszelkiej dyskryminacji oraz budowanie w niej bezpiecznego i przyjaznego środowiska. Konieczność ochrony Was przed różnymi formami krzywdzenia wynika z przekonania, że:

- w obliczu narastającej fali przemocy i agresji wobec dzieci i młodzieży powinniście mieć zagwarantowane bezpieczeństwo i ochronę;
- wasze prawa powinny być przestrzegane;
- niedopuszczalne jest stosowanie wobec Was jakiegokolwiek formy przemocy;
- w każdej sytuacji, w której jesteście bądź możecie być krzywdzeni, musicie otrzymać pomoc.

Istotnym i konkretnym działaniem szkoły na rzecz Waszej ochrony jest stworzenie warunków do skutecznej pomocy w sytuacjach trudnych oraz warunków do lepszego zabezpieczenia Waszych praw. Zadanie to realizuje bardzo ważny z punktu widzenia Waszego bezpieczeństwa dokument – „Standardy Ochrony Małoletnich”¹. Jest on wyrazem troski o Waszą ochronę w sytuacjach, w których czujecie się skrzywdzeni. Troskę tę rozumiemy jako szczególną

¹ **Standard** – norma, wymóg, kierunki działań szkoły na rzecz ochrony dzieci.

Małoletni (dziecko, uczeń, wychowanek) - należy przez to rozumieć każdą osobę do ukończenia 18 roku życia oraz osoby powyżej 18 roku życia z niepełnosprawnością intelektualną.

dbałość o Waszą godność oraz o Wasze dobro fizyczne i psychiczne. Do jego opracowania szkoła została zobowiązana przez państwo – uznano bowiem za pilną potrzebę wprowadzenie systemowego rozwiązania ochrony Was przed przemocą fizyczną i psychiczną, edukacyjną, materialną czy – coraz powszechniejszą – cyberprzemocą. Dlatego też dokument ten został skonstruowany, jako zbiór zasad i procedur postępowania, z których możecie skorzystać w sytuacjach zagrożenia Waszego bezpieczeństwa lub podejrzenia czy przypuszczenia, że takie sytuacje Wam zagrażają. „Standardy Ochrony Małoletnich” określają:

- 1) główne kierunki działań szkoły na rzecz Waszej ochrony, zwane w dokumencie „standardami”,
- 2) zasady, czyli przyjęte w szkole normy postępowania pracowników i małoletnich, dotyczące w szczególności:
 - a) bezpiecznych relacji pracowników szkoły z małoletnimi;
 - b) bezpiecznych relacji między małoletnimi;
 - c) korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu;
 - d) ochrony małoletnich przed zagrożeniami z sieci.
- 3) sposoby Waszego postępowania w sytuacjach, w których czujecie się krzywdzeni oraz działania szkoły zabezpieczające Was przed krzywdzeniem i jego skutkami.

„Standardy Ochrony Małoletnich” stanowią również istotną formę zabezpieczenia Waszych praw. W celu ochrony Was przed różnymi formami krzywdzenia, bardzo ważna jest znajomość i przestrzeganie praw dziecka.

CZĘŚĆ I

Standardy Ochrony Małoletnich

Standard I

Małoletni objęci opieką szkoły, ich rodzice i pracownicy szkoły znają „Standardy Ochrony Małoletnich”. Dokument jest dostępny i upowszechniony

- 1) Dokument udostępniono na stronie internetowej szkoły oraz w widocznym miejscu w czterech budynkach szkoły (informacja na tablicach ogłoszeń, dokument do wglądu w sekretariacie, gabinecie dyrektora, gabinecie wicedyrektora, pokoju nauczycielskim i bibliotece).
- 2) Dokument został udostępniony w dwóch wersjach: wersji pełnej oraz skróconej, przeznaczonej dla małoletnich i zawierającej informacje dla nich istotne.
- 3) Informacje zawarte w dokumencie są upowszechniane małoletnim w trakcie zajęć/warsztatów prowadzonych przez pracowników szkoły, konsultacji, terapii prowadzonych w indywidualnym kontakcie.

Standard II

Personel współtworzy i gwarantuje bezpieczne i przyjazne środowisko w szkole

- 1) Celem działań wszystkich pracowników szkoły jest ochrona małoletnich przed każdą formą krzywdzenia oraz zapewnienie im bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego w szkole.
- 2) Pracownicy szkoły skutecznie reagują w sytuacjach, gdy małoletni są krzywdzeni.

- 3) Pracownicy zgodnie ze swoimi kompetencjami i rolami, które pełnią w szkole, czuwają nad bezpieczeństwem małoletnich.

Standard III

Szkoła oferuje rodzicom/opiekunom prawnym informację oraz edukację w zakresie wychowania dzieci bez przemocy oraz ich ochrony przed krzywdzeniem i wykorzystywaniem

- 1) Wszyscy rodzice mają dostęp do obowiązujących w szkole „Standardów Ochrony Małoletnich” oraz znają procedury zgłaszania zagrożeń.
- 2) Szkoła uzyskuje od rodziców/opiekunów prawnych małoletnich informacje zwrotne na temat realizacji „Standardów Ochrony Małoletnich”.
- 3) Szkoła umożliwia rodzicom oraz opiekunom prawnym małoletnich, poprzez organizację warsztatów, szkoleń, konsultacji indywidualnych, poszerzanie wiedzy i umiejętności związanych z ochroną dziecka przed zagrożeniami, w tym w Internecie oraz z zakresu metod wychowawczych bez kar fizycznych i krzywdzenia psychicznego dziecka.

Standard IV

Szkoła zapewnia małoletnim równe traktowanie oraz przestrzeganie ich praw

- 1) Szkoła oferuje małoletnim edukację w zakresie praw dziecka, człowieka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą oraz wykorzystywaniem.
- 2) Małoletni są poinformowani, do kogo mają się zgłosić po pomoc i radę w przypadku krzywdzenia lub wykorzystywania.
- 3) W szkole dostępne są materiały edukacyjne w zakresie: praw dziecka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem seksualnym

oraz zasad bezpieczeństwa w Internecie (broszury, ulotki, informacje umieszczane na tablicach ogłoszeń oraz w mediach społecznościowych).

- 4) W szkole wyeksponowane są informacje dla uczniów dotyczące możliwości uzyskania przez nich pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

Standard V

Organizacja postępowania na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletnich zapewnia ich skuteczną ochronę

- 1) Określone są sposoby postępowania pracowników w sytuacjach krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego, tj.:
 - a) przemocy rówieśniczej,
 - b) przemocy domowej,
 - c) niedozwolonych zachowań personelu wobec małoletnich,
 - d) cyberprzemocy.
- 2) Postępowanie na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego nie może naruszać jego godności, wolności, prawa do prywatności oraz nie może powodować szkody na jego zdrowiu psychicznym lub fizycznym (poczucia krzywdy, poniżenia, zagrożenia, wstydu).
- 3) W szkole ustalane są zasady wsparcia małoletniego po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.
- 4) W szkole wskazano osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, w tym do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich oraz osobę odpowiedzialną za wszczynanie procedury „Niebieskiej Karty”.
- 5) W szkole wskazano osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielania mu wsparcia.

Informacja o osobach przyjmujących zgłoszenia jest upowszechniana na stronie internetowej oraz na tablicach ogłoszeń we wszystkich budynkach szkoły.

Standard VI

W szkole wzmacniane jest poczucie bezpieczeństwa małoletnich w obszarze relacji społecznych oraz ochrony przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci

- 1) W szkole opracowano zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi a pracownikami.
- 2) W szkole określono wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone w tych relacjach.
- 3) W szkole opracowano zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu oraz procedury ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci internetowej oraz utrwalanymi w innej formie.
- 4) W szkole opracowano i wdrożono procedury chroniące małoletnich przed krzywdzeniem w sytuacjach:
 - a) przemocy fizycznej,
 - b) przemocy psychicznej,
 - c) przemocy domowej,
 - d) przemocy seksualnej,
 - e) przed cyberprzemocą.
- 5) W szkole opracowano i wdrożono procedurę „Niebieskiej Karty”.
- 6) Pracownicy szkoły realizują plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.

Standard VII

Działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem są dokumentowane

- 1) W szkole prowadzony jest rejestr spraw zgłaszanych i rozpatrywanych w związku z podejrzeniem lub krzywdzeniem małoletnich.
- 2) Osoby upoważnione do przyjmowania zgłoszeń związanych z krzywdzeniem małoletnich, składają oświadczenie o zachowaniu poufności i zobowiązane są do zachowania bezpieczeństwa uzyskanych danych osobowych.

Standard VIII

Szkoła monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami oraz procedurami ochrony małoletnich

- 1) Przyjęte zasady i realizowane sposoby ochrony małoletnich są weryfikowane – przynajmniej raz na dwa lata.
- 2) Do weryfikacji stosowanych zasad i procedur, szkoła pozyskuje opinie małoletnich oraz ich rodziców / opiekunów prawnych.
- 3) Zasady monitoringu i kontroli realizacji „Standardów Ochrony Małoletnich” określa dyrektor szkoły.

CZĘŚĆ II

Zasady postępowania pracowników szkoły w celu ochrony małoletnich przed krzywdzeniem

1. Zasady bezpiecznych relacji pracowników szkoły z małoletnimi

Zasady ogólne:

- 1) Pracownicy dbają o bezpieczeństwo małoletnich podczas pobytu w szkole.
- 2) Pracownicy wspierają małoletnich w pokonywaniu trudności, uwzględniając ich umiejętności rozwojowe oraz możliwości wynikające z niepełnosprawności oraz specjalnych potrzeb edukacyjnych.
- 3) Pracownicy podejmują wobec małoletnich działania wychowawcze, mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw – wyrażanie emocji w sposób niekrzywdzący innych, niwelowanie zachowań agresywnych, promowanie zasad „dobrego wychowania”.
- 4) Zasady bezpiecznych relacji personelu z uczniami obowiązują wszystkich pracowników szkoły.

1.1. Przestrzeganie praw dziecka/człowieka

Pracownicy szkoły

- 1) Przestrzegają praw dziecka/człowieka i chronią je.
- 2) Upowszechniają wiedzę o prawach dziecka – podejmują problematykę praw człowieka/dziecka prowadzonych na zajęciach/warsztatach oraz w trakcie innych działań na terenie szkoły.
- 3) Zapewniają małoletnim dostęp do pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- 4) Nie ujawniają informacji uzyskanych w procesie diagnozy, omawianych spraw na posiedzeniu rady pedagogicznej, zespołach klasowych, które mogą naruszać dobro osobiste małoletnich lub ich rodziców.

- 5) Nie rozpowszechniają informacji dotyczących rodziny danego małoletniego, np. wykształcenia rodziców, ewentualnych problemów rodzinnych (np. alkoholizm, narkomania, rozwód).
- 6) Nie upubliczniają i nie rozpowszechniają informacji o życiu prywatnym małoletnich i nie zdradzają tajemnicy ich korespondencji – także jeśli chodzi o wiadomości e-mail czy inne wysłane drogą elektroniczną.
- 7) Szanują prawo małoletniego do prywatności – jeśli konieczne jest odstępianie od zasady poufności, w celu ochrony danego małoletniego, wyjaśniają mu to tak, jak to jest najlepiej możliwe.
- 8) Nie ujawniają informacji wrażliwych dotyczących małoletniego osobom nieuprawnionym (wizerunek małoletniego, informacje o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej).
- 9) Nie utrwalają wizerunku małoletniego (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych lub szkoły, jeśli szkoła nie uzyskała zgód rodziców/opiekunów prawnych oraz samych małoletnich.
- 10) Nie dokonują zatrzymywania jakiejkolwiek własności małoletniego, np. telefonu.
- 11) W trosce o ochronę zdrowia małoletnich, czuwają nad ich bezpieczeństwem.
- 12) W czasie pobytu małoletnich w szkole, zapewniają im warunki ochrony przed przemocą, uzależnieniami i innymi przejawami patologii społecznej.
- 13) Dają małoletnim gwarancję nietykalności cielesnej – nie stosują wobec nich żadnych form przemocy.
- 14) Szanują godność małoletnich.
- 15) Równo traktują małoletnich, niezależnie od wyznawanej przez nich religii lub światopoglądu, pod warunkiem, że nie naruszają nimi moralności, praw i wolności innych osób oraz porządku i bezpieczeństwa publicznego.

- 16) Doceniają i szanują wkład małoletnich w podejmowane działania i traktują ich równo bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/ niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy. Unikają faworyzowania oraz wszelkich przejawów dyskryminacji.
- 17) Konstruktywnie rozwiązują konflikty małoletnich z personelem i rówieśnikami. Przyznają prawo dowiedzenia/ uzasadnienia swoich racji w sytuacji konfliktu.

1.2. Komunikacja pracowników szkoły z małoletnimi

Pracownicy szkoły

- 1) Okazują zrozumienie dla trudności i problemów małoletnich.
- 2) Dają małoletnim prawo do odczuwania i mówienia o swoich emocjach, do wyrażania własnego zdania oraz prawo do bycia wysłuchanym.
- 3) Nie zawstydzają, nie upokarzają, nie lekceważą i nie obrażają małoletnich.
- 4) Nie poniżają małoletniego, nie wyśmiewają i nie ośmieszają go, np. stosując przezwiska i zdrobnienia.
- 5) Nie wytykają błędów małoletniego w sposób, który go rani.
- 6) Nie grożą małoletnim, nie wyrażają dezaprobaty wobec ich zachowania czy postępów w nauce, w sposób uwłaczający godności i poczuciu własnej godności.
- 7) Nie reagują złościwością, sarkazmem na zachowanie małoletnich, nie dowcipkują i nie żartują w sposób, który obniża ich poczucie własnej wartości.
- 8) Krytykują zachowanie małoletnich w taki sposób, aby nie czuli się zranieni, zmuszeni do obrony lub do kontrataku.
- 9) Nie podnoszą głosu, nie krzyczą na małoletnich w sytuacji innej niż wynikająca z potrzeby zapewnienia im bezpieczeństwa.

- 10) W procesie rozwiązywania konfliktu, dbają o komunikację dającą małoletnim poczucie bezpieczeństwa emocjonalnego i psychospołecznego, chroniącą ich od poczucia, że rozwiązanie konfliktu jest dla nich krzywdzące i rodzi u uczniów poczucie niesprawiedliwości, zlekceważenia czy odrzucenia.
- 11) Metody dyscyplinowania małoletnich dobierają adekwatnie do ich wieku i poziomu rozwoju. Metody te nie mogą naruszać godności i nietykalności osobistej (zakaz stosowania kar fizycznych).

1.3. Zakaz stosowania przez pracowników szkoły jakiejkolwiek formy przemocy wobec małoletniego, w tym nawiązywania relacji o charakterze seksualnym

Pracownicy szkoły

- 1) Nie łamią obowiązującego prawa, ustalonych norm i zasad. Wszyscy małoletni są przez nich traktowani sprawiedliwie. Pracownicy szkoły nie dzielą małoletnich i nie dyskryminują (ze względu na pochodzenie, poczucie tożsamości, wiek, płeć, status materialny, wygląd zewnętrzny, wiedzę i umiejętności).
- 2) Nie wykorzystują wobec małoletnich relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
- 3) Nie stosują żadnej formy przemocy fizycznej wobec małoletnich, np. zabieranie rzeczy, niszczenie rzeczy, bicie, popychanie, szturchanie, ograniczenie swobody ruchu, szczypanie, pociąganie za włosy, bicie przedmiotami, wykręcanie rąk.
- 4) Nie stosują żadnej formy przemocy psychicznej wobec małoletnich, np. takiej jak:
 - a) izolowanie, pomijanie, obniżanie statutu małoletniego w grupie,

- b) stygmatyzowanie z powodu ich zdrowia, osiągnięć edukacyjnych, wyglądu, orientacji seksualnej, światopoglądu czy sytuacji majątkowej,
 - c) wyszydzanie, wyśmiewanie, ośmieszanie, poniżanie, wyzywanie, grożenie,
 - d) nadmierne, wygórowane wymagania, zastraszanie, obrażanie ich godności, stosowanie kar,
 - e) agresywne wypowiedzi, komentarze i ataki na czatach, komunikatorach oraz forach internetowych,
 - f) rozpowszechnianie jakichkolwiek poniżających małoletnich materiałów czy śledzenie w sieci ich poczynąń i ich upublicznianie.
- 5) Nie stosują naruszających godność małoletnich wypowiedzi o podtekście seksualnym, nie nawiązują w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej, w tym:
- a) nie czynią komentarzy na temat ciała/wyglądu/ubioru z podtekstem seksualnym,
 - b) nie stosują dyskryminujących komentarzy odnoszących się do płci,
 - c) nie stosują wulgarnych lub niestosownych dowcipów i żartów,
 - d) nie piszą do małoletnich wulgarnych lub dwuznacznych SMS-ów, e-maili,
 - e) nie publikują żadnych prywatnych zdjęć ani innych informacji o małoletnich i ich rodzinach, w osobistych mediach społecznościowych, bez zgody zainteresowanych stron,
 - f) nie wdają się w prywatne rozmowy małoletnich w mediach społecznościowych, nie zamieszczają komentarzy i nie udostępniają zdjęć, w jakimkolwiek podtekście lub kontekście, które mogłyby małoletnim wyrządzić krzywdę.

- 6) Nie naruszają nietykalności osobistej małoletnich.
- 7) Nie zachowują się wobec małoletnich w sposób niestosowny, poufały, dwuznaczny.
- 8) Nie zmuszają małoletnich do odbycia jakiejkolwiek aktywności o charakterze seksualnym.
- 9) Informują małoletnich, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć wskazanej osobie i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji lub pomocy.
- 10) Przy każdej rozmowie o charakterze indywidualnym, na życzenie małoletniego, zapewniają obecność innej osoby dorosłej.
- 11) W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec małoletnich uczestniczy rodzic/opiekun prawny, druga osoba z personelu, pozostają otwarte drzwi lub inne tzn. według szczegółowych ustaleń z rodzicem/opiekunem prawnym. Personel unika innego niż niezbędny kontakt fizyczny.

1.4. Kontakt pracowników z małoletnimi

Pracownicy szkoły

- 1) Kontaktując się z małoletnimi, pracownicy traktują ich podmiotowo.
- 2) Kontakt pracowników z małoletnimi nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, nie może wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją, ani wynikać z relacji władzy.
- 3) Co do zasady, kontakt z małoletnimi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie obowiązków personelu.

- 4) Pracownicy nie zapraszają małoletnich do swojego miejsca zamieszkania, nie spotykają się z nimi prywatnie poza godzinami pracy (wyjątek stanowi pokrewieństwo, relacje przyjacielskie z rodzicami).
- 5) Pracownicy nie nawiązują kontaktów z małoletnimi poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie do nich zaproszeń w mediach społecznościowych. Nie kontaktują się z nimi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
- 6) Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z małoletnimi poza godzinami pracy, są kanały służbowe (dziennik elektroniczny, e-mail, telefon służbowy), a rodzice/opiekunowie prawni uczniów muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
- 7) Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli małoletni i ich rodzice/opiekunowie są osobami bliskimi dla pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych małoletnich i ich rodziców/opiekunów.

2. Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi w szkole. Zachowania niedozwolone małoletnich

2.1. Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi

- 1) Małoletni mają prawo do przebywania w bezpiecznym środowisku. Pracownicy szkoły chronią małoletnich i zapewniają im bezpieczeństwo.
- 2) Małoletni uznają prawo innych małoletnich do odmienności i zachowania tożsamości, ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszają praw innych – nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek jego odmiennność.

- 3) Zachowanie i postępowanie małoletnich wobec kolegów/innych osób nie narusza ich poczucia godności/wartości osobistej. Małoletni są zobowiązani do respektowania praw i wolności osobistych swoich kolegów i koleżanek, ich prawa do własnego zdania, do poszukiwań i popełniania błędów, do własnych poglądów, wyglądu i zachowania – w ramach społecznie przyjętych norm i wartości.
- 4) Kontakty między małoletnimi cechuje zachowanie wysokiej kultury osobistej, np. używanie zwrotów grzecznościowych typu: proszę, dziękuję, przepraszam; uprzejmość; życzliwość; poprawny, wolny od wulgaryzmów język; kontrola swojego zachowania i emocji; wyrażanie sądów i opinii w spokojny sposób, który nikogo nie obraża i nie krzywdzi.
- 5) Budują wzajemne relacje poprzez niwelowanie konkurencyjności między sobą w różnych obszarach życia, wzajemne zrozumienie oraz konstruktywne, bez użycia siły rozwiązywanie problemów i konfliktów między sobą. Akceptują i szanują siebie nawzajem.
- 6) Małoletni okazują zrozumienie dla trudności i problemów kolegów/koleżanek. Nie kpią, nie szydzą z ich słabości, nie wyśmiewają ich, nie krytykują.
- 7) W kontaktach między sobą, nie zachowują się prowokacyjnie i konkurencyjnie. Nie powinni również mieć poczucia zagrożenia ze strony kolegów.
- 8) Małoletni mają prawo do własnych poglądów, ocen i spojrzenia na świat oraz wyrażania ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażania wolny jest od agresji i przemocy oraz nikomu nie wyrządza krzywdy.
- 9) Bez względu na powód, agresja i przemoc fizyczna, słowna lub psychiczna wśród małoletnich, nigdy nie może być akceptowana lub usprawiedliwiona. Nie mają prawa stosować z jakiegokolwiek powodu agresji słownej, fizycznej i psychicznej oraz przemocy wobec innych.

- 10) Małoletni mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności oraz informowania pracowników szkoły o zaistniałych zagrożeniach.
- 11) Jeśli małoletni jest świadkiem stosowania przez innego małoletniego jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią, np. szuka pomocy dla ofiary u osoby dorosłej (zgodnie z obowiązującymi procedurami).
- 12) Małoletni znają obowiązujące w szkole procedury bezpieczeństwa – wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu innych, gdzie i do kogo dorosłego mogą się zwrócić o pomoc.
- 13) Jeśli małoletni stał się ofiarą agresji lub przemocy, może uzyskać w szkole pomoc, zgodnie z obowiązującymi w niej procedurami.

2.2. Niedozwolone zachowania małoletnich w szkole

1) Stosowanie agresji i przemocy wobec innych osób:

a) agresji i przemocy fizycznej w różnych formach, np.:

- bicie/uderzanie/popychanie/kopanie/opluwanie;
- wymuszenia;
- napastowanie seksualne;
- nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą;
- fizyczne zaczepki;
- zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań;
- rzucanie w kogoś przedmiotami;

b) agresji i przemocy słownej w różnych formach, np.:

- obelgi, wyzwiska;

- wyśmiewanie, drwienie, szydzenie;
- bezpośrednie obrażanie ofiary;
- plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie;
- groźby;

c) agresji i przemocy psychicznej w różnych formach, np.:

- poniżanie;
- wykluczanie/izolacja/milczenie/manipulowanie;
- pisanie na ścianach (np. w toalecie lub na korytarzu);
- wulgarne gesty;
- śledzenie/szpiegowanie;
- obraźliwe SMS-y i MMS-y;
- wiadomości na forach internetowych lub tzw. pokojach do czatowania;
- telefony i e-maile zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające;
- niszczenie/zabieranie rzeczy należących do innej osoby;
- straszenie;
- uporczywe wpatrywanie się,
- szantażowanie.

- 2) Stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w szkole, np. rzucanie kamieniami, przynoszenie ostrych narzędzi, innych niebezpiecznych przedmiotów, substancji (środków pirotechnicznych, łańcuchów, noży, zapalniczek), używanie ognia na terenie szkoły.
- 3) Nieuzasadnione, bez zgody prowadzącego, opuszczanie sali, gdzie odbywają się zajęcia. Wyjście bez zezwolenia poza teren szkoły.
- 4) Celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć organizowanych w szkole. Celowe zachowania zagrażające zdrowiu bądź życiu.

- 5) Uleganie nałogom, np. palenie papierosów, picie alkoholu.
- 6) Rozprowadzanie i stosowanie narkotyków/środków odurzających.
- 7) Niestosowne odzywanie się do innych osób, używanie wulgaryzmów.
- 8) Przywłaszczenie własności lub celowe niszczenie, nieszanowanie własności innych osób oraz własności szkoły, wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy.
- 9) Rozwiązywanie w sposób siłowy konfliktów (udział w bójce).
- 10) Szykanowanie innych osób z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, niepełnosprawności, wyglądu.
- 11) Znęcanie się (współudział w znęcaniu się, zorganizowana przemoc, zastraszanie).
- 12) Aroganckie zachowanie, wulgaryzmy, kłamanie, oszukiwanie.
- 13) Fotografowanie, nagrywanie dźwięku lub filmowanie zdarzeń z udziałem innych osób bez ich zgody.
- 14) Stosowanie wobec innych osób różnych form cyberprzemocy.

3. Zasady korzystania przez małoletnich z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu

3.1. Korzystanie z komputerów z dostępem do Internetu

- 1) Małoletni nie mają dostępu do infrastruktury sieciowej szkoły.
- 2) Sieć jest monitorowana w taki sposób, aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć.
- 3) Rozwiązania organizacyjne na poziomie szkoły, bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa.

- 4) Na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu na terenie szkoły, jest zainstalowane oraz systematycznie aktualizowane oprogramowanie antywirusowe, antyspamowe i firewall.
- 5) W szkole jest pracownik odpowiedzialny za bezpieczeństwo sieci.

3.2. Korzystanie z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu

- 1) Każdy ma prawo korzystać na terenie szkoły z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych zgodnie z wewnątrzszkolnym regulaminem korzystania z telefonów komórkowych.
- 2) Przez pojęcie „telefon komórkowy” rozumie się także smartfon, urządzenie typu smartwatch, itp.
- 3) Przez pojęcie „inne urządzenia elektroniczne” rozumie się także tablet, odtwarzacz muzyki, słuchawki, itp.
- 4) Małoletni przynoszą do szkoły telefony komórkowe oraz inny sprzęt elektroniczny na własną odpowiedzialność, za zgodą rodziców i na ich odpowiedzialność.
- 5) Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zaginięcie lub zniszczenie czy kradzież sprzętu przynoszonego przez małoletnich.
- 6) Na terenie szkoły obowiązuje uczniów całkowity zakaz używania telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych. Zakaz obowiązuje w trakcie całego pobytu na terenie szkoły podczas zajęć lekcyjnych, zajęć dodatkowych, przerw, treningów oraz warsztatów.
- 7) Małoletni ma obowiązek wyłączyć lub wyciszyć telefon (bez wibracji) i schować go w torbie/ plecaku lub szafce po wejściu do szkoły przed rozpoczęciem zajęć. Telefon pozostaje niewidoczny zarówno dla ucznia, jak i pozostałych osób (wymienionych urządzeń nie należy trzymać w kieszeniach).

- 8) Uczeń może posiadać smartwatch lub opaskę sportową, ale urządzeń tych nie wolno używać do rozmów.
- 9) Telefony i inne urządzenia elektroniczne (np. tablety) można wykorzystywać podczas zajęć w celach dydaktycznych pod opieką oraz za zgodą prowadzącego zajęcia. Małoletni może korzystać z telefonu, a także innych urządzeń elektronicznych, w celu wyszukania informacji niezbędnych do realizacji zadań podczas zajęć, po uzyskaniu zgody osoby prowadzącej lub na jej wyraźne polecenie.
- 10) Jeśli małoletni czeka na ważną informację (połączenie, SMS) ma obowiązek poinformować o tym fakcie, poprosić o pozwolenie na skorzystanie z telefonu i ustalić sposób odebrania tej wiadomości. Dotyczy to także sytuacji, gdy wystąpiła pilna potrzeba skontaktowania się, np. z rodzicami lub w innej ważnej sprawie.
- 11) Na terenie szkoły zakazuje się małoletnim filmowania, fotografowania oraz utrwalania dźwięku na jakichkolwiek nośnikach cyfrowych uczniów, nauczycieli oraz innych pracowników szkoły. Nie dotyczy to wydarzeń odbywających się w szkole, na rejestrację których udzielono zgody dyrektora lub nauczyciela prowadzącego zajęcia.
- 12) Nagrywanie dźwięku i obrazu za pomocą telefonu, lub innych urządzeń jest możliwe jedynie za zgodą osoby nagrywanej lub fotografowanej. Niedopuszczalne jest nagrywanie lub fotografowanie sytuacji niezgodnych z powszechnie przyjętymi normami etycznymi i społecznymi oraz przesyłanie treści obrażających inne osoby.
- 13) W przypadku uczniów przewlekle chorych (np. cukrzyca) dopuszcza się posiadanie telefonu przy sobie celem dokonania pomiaru parametrów.
- 14) Podczas wycieczek szkolnych i wyjść poza teren szkoły uczniowie mogą korzystać z telefonów za zgodą nauczyciela, kierownika wycieczki lub opiekuna (ze szczególnym uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa).

4. Zasady ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci

1) Szkoła ma obowiązek podejmować działania zabezpieczające przed łatwym dostępem do tych treści z sieci, które mogą zagrażać prawidłowemu rozwojowi dzieci i młodzieży.

2) Pod pojęciem „treści szkodliwe i zagrożenia z sieci”, rozumiane są:

- treści szkodliwe, niedozwolone, nielegalne, niebezpieczne dla zdrowia (pornografia, treści obrazujące przemoc, promujące działania szkodliwe dla zdrowia i życia dzieci, popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem, nawołujące do samookaleczeń i samobójstw, czy też korzystania z narkotyków,
- treści stwarzające niebezpieczeństwo werbunku dzieci do organizacji nielegalnych i terrorystycznych,
- różne formy cyberprzemocy, np. nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli.

3) Podstawowe działania zabezpieczające małoletnich przed dostępem do treści szkodliwych i zagrożeń z sieci:

- a) monitorowanie działania i aktualizowanie programu antywirusowego, zapory sieciowej, stosowanie filtrów antyspamowych,
- b) propagowanie zasad bezpiecznego korzystania z sieci oraz uświadamiających zagrożenia płynące z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych podczas prowadzonych indywidualnie lub grupowo spotkań z pedagogiem i psychologiem,

- c) podejmowanie interwencji w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy lub ujawnienie niebezpiecznych treści,
- d) określenie procedury wskazującej osoby w szkole, do których należy się zwrócić oraz działania, które należy podjąć w sytuacji znalezienia niebezpiecznych treści na komputerze lub zjawiska doświadczonej/ zaobserwowanej cyberprzemocy.

5. Zasady ochrony prywatności małoletnich

5.1. Zasady ochrony wizerunku małoletnich

- 1) Szkoła uznając prawo małoletniego do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku małoletniego, zgodnie z obowiązującym prawem.
- 2) Upublicznianie wizerunku małoletniego do 16 lat, utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga wyrażenia zgody osoby sprawującej władzę rodzicielską lub opiekę nad dzieckiem.
- 3) Osoba małoletnia powyżej 16 roku życia, ma prawo do wyrażenia zgody samodzielnie.
- 4) Jeżeli wizerunek małoletniego, stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodziców/opiekunów lub małoletniego powyżej 16 roku życia, na utrwalenie wizerunku, nie jest wymagana. Zabrania się umieszczania informacji pozwalających ustalić tożsamość osób ujętych na zdjęciu lub innej formy publikacji.

5.2. Zasady ochrony danych osobowych małoletnich

- 1) W szkole opracowano zasady przetwarzania danych osobowych oraz zasady zachowania bezpieczeństwa przetwarzania.
- 2) Dyrektor szkoły wdrożył odpowiednie środki techniczne i organizacyjne, w celu zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych.
- 3) Dane osobowe małoletnich udostępniane są wyłącznie podmiotom uprawnionym do ich uzyskania.

CZEŚĆ III

Ścieżki postępowania małoletniego w przypadku doznawania przez niego krzywdy (procedury interwencyjne w szkole)

1. Rodzaj krzywdy: znęcanie się, przemoc fizyczna, słowna, psychiczna, stosowana wobec małoletniego

Opis sytuacji

Ktoś stosuje wobec Ciebie przemoc lub jest agresywny, nęka Cię w różny sposób, znęca się nad Tobą, np. stosuje:

- a) przemoc fizyczną: atak, napastowanie seksualne, nadużywanie swojej przewagi nad Tobą, fizyczne zaczepki lub dokuczanie, zmuszanie innej osoby do robienia Tobie nieprzyjemnych rzeczy, rzucanie w Ciebie przedmiotami.
- b) przemoc słowną: obelgi, bezpośrednie obrażanie, plotki i obraźliwe żarty, groźby. Przemoc słowna może być także wymierzona w rodzinę w przyjaciół po to, aby jeszcze bardziej Ci dokuczyć.
- c) przemoc psychiczną: poniżanie, wykluczanie/izolacja/milczenie, obraźliwe pisanie, wulgarne gesty, śledzenie/szpiegowanie, obraźliwe SMS-y i MMS-y, wiadomości na forach internetowych lub w tzw. „pokojach do czatowania” (które z reguły są anonimowe w odróżnieniu od SMS-ów, pochodzących z konkretnych telefonów); telefony i e-maile (zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające); niszczenie rzeczy należących do Ciebie; straszenie; gapienie się; szantażowanie.

Ścieżka postępowania małoletniego:

- 1) Jeżeli nie czujesz się bezpiecznie, powiedz o tym nauczycielowi/wychowawcy/psychologowi/pedagogowi/logopedzie lub innej osobie pracującej w szkole. Przedstaw mu sytuację, jeśli masz

świadków przemocy stosowanej wobec Ciebie, poinformuj o tym. Poproś o reakcję, wsparcie i pomoc. Poinformuj także rodziców o tym, co Cię spotyka.

- 2) Pracownik szkoły, do którego się zgłosiłeś, podejmie działania, mające na celu wyjaśnienie zaistniałej sytuacji. Działania te może podjąć we współpracy z rodzicami, jeśli wyrażą oni wolę uczestniczenia w postępowaniu wyjaśniającym.

Działania szkoły: Szkoła bezzwłocznie podejmie działania, mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska. Obowiązkiem każdego pracownika, który zaobserwował fakt jakiegokolwiek przemocy czy agresji lub został o nim poinformowany, jest przerwanie tego zachowania.

- 3) Po wyjaśnieniu okoliczności i ustaleniu rodzaju zachowań przemocowych wobec Ciebie, wysłuchaniu wyjaśnień ich sprawcy/sprawców, pracownik szkoły podejmie stosowne, zgodne z procedurą działania.

Działania szkoły: Wobec małoletniego przejawiającego zachowania agresywne, stosuje się określone konsekwencje przewidziane w procedurze i statucie.

- 4) Jeśli będziesz potrzebować dodatkowego wsparcia emocjonalnego – poproś o rozmowę z psychologiem.

Działania szkoły: Psycholog może Ci udzielić pomocy psychologicznej oraz wskazać, jak należy radzić sobie w tego typu sytuacjach. Pomocy tej udzielać Ci może systematycznie, dopóki będzie Ci ona potrzebna.

- 5) Jeśli sytuacja nie ulegnie zmianie i w dalszym ciągu ktoś będzie się nad Tobą znęcał, ponownie poinformuj o tym pracownika szkoły oraz swoich rodziców. Wspólnie z nim i rodzicami możesz też przedstawić sprawę dyrektorowi szkoły, który zastosuje kolejne, przewidziane prawem konsekwencje wobec sprawcy/sprawców przemocy.

Działania szkoły: W przypadku poważnego naruszenia nietykalności osobistej, dyrektor szkoły zgłasza sprawę agresji fizycznej na Policję, w celu wyciągnięcia konsekwencji prawnych wobec agresora.

- 6) W przypadku ciągłego, uporczywego znęcania się nad Tobą oraz nieskutecznej reakcji szkoły na działania sprawcy, rodzice mogą zgłosić ten fakt do kuratorium oświaty, które podejmie działania wyjaśniające.

2. Rodzaj krzywdy: celowe zniszczenie lub kradzież rzeczy małoletniego

Opis sytuacji

Ktoś (osoba Ci znana lub nieznana) okradł Cię, przywłaszczył sobie rzecz, która należała do Ciebie. Ktoś celowo zniszczył rzeczy należące do Ciebie.

Ścieżka postępowania małoletniego:

- 1) Zgłoś zdarzenie kradzieży lub zniszczenia Twoich rzeczy pracownikowi szkoły – przedstaw mu, kiedy, gdzie i w jakich okolicznościach to się stało. Poinformuj o ewentualnych świadkach zdarzenia.
- 2) Powiedz o tym zdarzeniu swoim rodzicom.
- 3) O zaistniałym zdarzeniu możesz opowiedzieć psychologowi/pedagogowi, który zgodnie z Twoimi potrzebami, udzieli Ci wsparcia pedagogiczno-psychologicznego lub inną formę pomocy.

Działania szkoły: Pracownik szkoły informuje rodziców oraz dyrektora szkoły o zaistniałym zdarzeniu. Przeprowadza rozmowę ze świadkami – jeśli tacy są wskazani. Jeżeli sprawca celowego zniszczenia lub kradzieży Twojej rzeczy został ustalony lub wskazany, szkoła informuje o tym jego rodziców; psycholog, pedagog lub inny pracownik pedagogiczny podejmują działania wyjaśniające zaistniałą sytuację oraz informują o nich oraz ich wyniku rodziców sprawcy.

Szkoła zobowiązuje sprawcę do oddania Ci skradzionej rzeczy lub w uzgodnieniu z jego rodzicami – do ewentualnego pokrycia kosztów skradzionej lub zniszczonej rzeczy. Jeśli w wyniku postępowania wyjaśniającego, nie jest możliwe ustalenie sprawcy kradzieży, szkoła poinformuje Twoich rodziców o kradzieży lub zniszczeniu należącej do Ciebie rzeczy oraz przekaze rodzicom informację o możliwości zgłoszenia tego faktu Policji.

3. Rodzaj krzywdy: przemoc domowa stosowana wobec małoletniego

Przemoc domowa – to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające Twoje prawa lub dobra osobiste, w szczególności:

- a) narażające Cię na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające Twoją godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną – np. namawianie lub zmuszanie Cię przez dorosłego do uczestniczenia w prawnie zabronionych czynnościach seksualnych,
- c) powodujące szkody na Twoim zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące Twoje cierpienie,
- d) ograniczające lub pozbawiające Cię dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające Twoją prywatność lub wzbudzające u Ciebie poczucie zagrożenia, poniżenia lub udržczenia.

Pamiętaj!

Jeżeli dzieje Ci się w domu jakakolwiek krzywda, możesz poinformować o tym pracownika szkoły, do którego masz zaufanie. Podejmie on stosowne, zgodne z zakresem swoich kompetencji działania, mające na celu Twoją ochronę. Jeżeli jednak pracownicy szkoły zauważą w Twoim zachowaniu i wyglądzie symptomy oraz oznaki stosowanej wobec Ciebie przemocy domowej, to mimo, że tego nie ujawniłeś, mają obowiązek podjąć chroniące Cię działania i/lub zgłosić to do instytucji, które udzielą Ci zgodnej z prawem pomocy.

Ścieżka postępowania małoletniego:

- 1) Możesz ujawnić pracownikowi szkoły, do którego masz zaufanie, że dzieje Ci się krzywda i poprosić go o pomoc w tej trudnej dla Ciebie sytuacji. Może wystąpić również przypadek, że pracownik obserwując Cię, podejrzewa, że jesteś krzywdzony, chociaż mu tego nie zgłosiłeś. W tej sytuacji pracownik przeprowadza rozmowę z Tobą oraz Twoimi rodzicami/opiekunami prawnymi, w celu zweryfikowania podejrzeń.

Działania szkoły: Każdy pracownik szkoły ma obowiązek troszczyć się o Twoje dobro i bezpieczeństwo oraz udzielić Ci pomocy, zgodnie ze swoimi kompetencjami.

- 2) Po uzyskaniu informacji od Ciebie, pracownik szkoły podejmie interwencję w Twojej sprawie: wspólnie z wychowawcą/pedagogiem/psychologiem zbiorą od Ciebie informacje na temat krzywdy, której doświadczyłeś – ustalą jej formy i okoliczności. Rozmowa z Tobą będzie podstawą do oceny stopnia zagrożenia Twojego bezpieczeństwa.

Pamiętaj!

Możesz opowiadać o tym, co się wydarzyło, swobodnie – opowiedz o zachowaniu sprawcy i swoich odczuciach. Nie musi być zachowana kolejność wydarzeń. Wychowawca/psycholog/pedagog dadzą Ci czas na wypowiedzenie się i nie będą Cię korygować. Żeby uzyskać jak najwięcej informacji, mogą Ci zadać dodatkowe pytania.

Działania szkoły: W przypadku uzyskania informacji o krzywdzeniu Ciebie lub potwierdzenia się podejrzeń, że jesteś krzywdzony, pracownik szkoły zgłasza problem wyznaczonemu pracownikowi pedagogicznemu (w przypadku zagrożenia Twego zdrowia lub życia). Wyznaczony pracownik, po dokładnym rozpoznaniu sprawy, dokonuje oceny zdarzeń i zawiadamia o nich dyrektora szkoły.

- 3) Porozmawiaj też o swojej sytuacji, o tym co czujesz i przeżywasz z wychowawcą/psychologiem/pedagogiem. Udzieli on Ci wsparcia w tej trudnej dla Ciebie sytuacji oraz uwzględniając Twoje potrzeby zaplanuje działania, które zapewnią Ci ochronę przed krzywdzeniem.

Działania szkoły: Wspólnie z Twoimi rodzicami lub jednym z nich, tym, który Cię nie krzywdzi, wyznaczony pracownik szkoły zaplanują konkretne działania zapewniające Ci ochronę. Szkoła zapewni Ci opiekę i pomoc psychologiczną. Gdy zaplanowane przez szkołę działania nie były wystarczające do zapewnienia Ci pomocy, której potrzebujesz, pedagog/psycholog nawiązuje współpracę z instytucjami pomocowymi, np. dzielnicowym, pracownikiem socjalnym. W sprawach trudnych lub związanych z popełnieniem przestępstwa, powiadamiają Sąd Rodzinny. W sytuacjach bezpośrednio zagrażających Twojemu zdrowiu lub życiu, powiadamiają Policję lub prokuraturę rejonową.

Pamiętaj!

Każde zachowanie o charakterze przemocowym, również seksualnym, wobec osoby małoletniej jest przestępstwem. Szkoła ma obowiązek zgłosić sprawę wykorzystywania seksualnego osoby małoletniej na Policję. Sposób postępowania w sytuacji krzywdzenia małoletnich, określa procedura „Niebieskiej Karty” – polega ona na podejmowaniu interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą, odbywa się wg ustalonych zasad prawnych. Do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” nie jest konieczna pewność występowania przemocy, wystarczy jej uzasadnione podejrzenie.

4. Rodzaj krzywdy: nierówne traktowanie – dyskryminacja małoletniego

Dyskryminacja to nierówne, gorsze traktowanie kogoś ze względu na jakąś cechę. Powodem dyskryminacji są najczęściej: płeć, wiek, rasa, niepełnosprawność, orientacja seksualna, cechy fizyczne, religia, przynależność do grupy etnicznej, narodowej lub społeczno-kulturowej, przekonania polityczne lub inne przekonania, a także status materialny i pochodzenie społeczne.

Opis sytuacji

Ktoś wyśmiewa się, drwi, szydzi, prześladuje Cię z powodu Twojego wyglądu, zachowania, poglądów, pochodzenia, statusu materialnego, płci, orientacji seksualnej lub z jakiegokolwiek innej przyczyny.

Ścieżka postępowania małoletniego:

- 1) Porozmawiaj z pracownikiem szkoły, któremu ufasz – opowiedz szczerze o tym, czego, z jakiego powodu i od kogo doświadczyłeś. To trudna dla Ciebie sytuacja, ale nie obawiaj się poprosić o pomoc i interwencję w tej sprawie.

- 2) Poinformuj także swoich rodziców o całej sytuacji, przedstaw im wszystkie okoliczności zdarzenia.
- 3) Zasięgnij porady pedagoga lub psychologa – opowiedz mu o swoich obawach, przeżyciach i odczuciach. Pedagog i/lub psycholog, zgodnie z Twoimi potrzebami, udzieli Ci pomocy pedagogiczno-psychologicznej.
- 4) Twoi rodzice i Ty możecie zwrócić się o pomoc także do organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką praw dziecka/praw człowieka.
- 5) W przypadku nieotrzymania pomocy ze strony szkoły, Twoi rodzice mogą zgłosić sprawę do właściwego kuratorium oświaty i następnie do Rzecznika Praw Obywatelskich lub Rzecznika Praw Dziecka.

Działania szkoły: szkoła powinna zapewnić małoletnim możliwości rozwoju w bezpiecznej atmosferze, wolnej od jakiegokolwiek dyskryminacji, dlatego też jest zobowiązana do działań antydyskryminacyjnych. Pracownicy szkoły podejmują działania wyjaśniające okoliczności zdarzenia, zmierzające do określenia jego znaczenia dla Ciebie oraz ustalenia sprawcy/sprawców. Informują o zdarzeniu dyrektora szkoły. Po ustaleniu sprawców poinformują o tym ich rodziców. Pracownicy szkoły po wysłuchaniu sprawcy, uwzględniając wagę czynu oraz motywację sprawcy do popełnienia takiego czynu, zastosują określone w statucie środki dyscyplinujące sprawcę. Poinformują o nich rodziców sprawcy.

5. Rodzaj krzywdy: stosowanie wobec małoletniego cyberprzemocy

Cyberprzemoc ma miejsce wtedy, gdy doświadczyłeś przemocy w sieci w jakiegokolwiek formie – nękania, straszenia, szantażowania z użyciem sieci, publikowania lub rozsyłania ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz gdy ktoś podszywa się w sieci pod Ciebie wbrew Twojej woli.

Ścieżka postępowania małoletniego

- 1) Postaraj się zabezpieczyć dowody przemocy w sieci stosowanej wobec Ciebie.
- 2) Zgłoś ten fakt pracownikowi szkoły.

Działania szkoły: Pracownik szkoły wysłucha Cię, przeanalizuje dowody, które dostarczysz. Jeśli będziesz mieć kłopot z zabezpieczeniem dowodów w sieci, pracownik szkoły poprosi o pomoc specjalistę.

- 3) Jeśli masz świadków doświadczanej przez Ciebie cyberprzemocy, powiedz o nich. Identyfikacja sprawcy często jest możliwa dzięki zebranych materiałom – wynikiem rozmów z osobą zgłaszającą, z ofiarą cyberprzemocy, analizie zebranych dowodów z sieci.
- 4) Pracownik szkoły wspólnie z Tobą oceni, czy zdarzenie wyczerpuje znamiona cyberprzemocy, czy jest np. niezbyt udanym żartem.
- 5) Pracownik szkoły o zaistniałym zdarzeniu cyberprzemocy poinformuje Twoich rodziców. Decyzję o powiadomieniu Policji podejmie wspólnie z Tobą, rodzicami i dyrektorem szkoły.

Działania szkoły: Wystąpienie cyberprzemocy nie jest jednoznaczne z koniecznością zaangażowania Policji i Sądu Rodzinnego. Szkoła powinna powiadomić odpowiednie służby, gdy wykorzysta wszystkie dostępne jej środki, a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów (nie ma zmian postawy ucznia – sprawcy cyberprzemocy).

- 6) Jeśli będziesz potrzebować dodatkowego wsparcia emocjonalnego – poproś o rozmowę z psychologiem (lub innym pracownikiem szkoły, któremu ufasz).

Pamiętaj:

Nie jesteś winien/winna zaistniałej sytuacji i nikt nie ma prawa zachowywać się wobec Ciebie w ten sposób; pomoc, którą otrzymasz ze strony pracowników szkoły, nie kończy się w momencie zakończenia procedur ustalenia sprawcy i zastosowania wobec niego środków dyscyplinujących. Pracownicy szkoły będą w sposób szczególny czuwać nad Twoim bezpieczeństwem i zwracać uwagę, czy nie są podejmowane wobec Ciebie dalsze działania przemocowe. Będą Ci również pomagać w radzeniu sobie z tą trudną sytuacją.

6. Rodzaj krzywdy: zagrożenie bezpieczeństwa małoletniego w wyniku sekstingu

Seksting polega na wysyłaniu innym osobom przez Internet lub telefon swoich intymnych zdjęć lub filmów. Jest to niebezpieczne zjawisko, ponieważ raz wysłane treści mogą zostać zapisane i użyte w dowolny sposób. Mogą też trafić w ręce niepowołanych osób i stają się narzędziem cyberprzemocy, szantażu czy zastraszania osoby, która się na nich znajduje. Mogą zostać również przesłane innym osobom bez zgody osoby, która się na nich znajduje.

Ścieżka postępowania małoletniego:

Jeśli Ty i/lub Twoi rodzice lub opiekunowie prawni uznają, że Jesteś ofiarą sekstingu:

- 1) Opowiedz o nim dokładnie rodzicom lub pracownikowi szkoły, któremu ufasz.

- 2) Zbierz i zabezpiecz dowody dostępne w formie elektronicznej – przesyłane zdjęcia, zrzuty ekranu portali, w których opublikowano zdjęcia. Dzięki nim możliwa będzie identyfikacja sprawcy. Seksting jest karalny, a skrupulatność i wiarygodność dokumentacji ma ogromne znaczenie.
- 3) Przekaż zebrane materiały pracownikowi szkoły.

Działania szkoły: W szkole zostanie przeprowadzona analiza dowodów oraz postępowanie mające na celu ustalenie sprawcy. Jeżeli niektóre z tego typu materiałów rozesłanych do większej liczby osób zostaną uznane za pornograficzne, dyrektor ma obowiązek zgłoszenia incydentu na Policję. Pracownik szkoły biorąc pod uwagę Twoje dobro, poinformuje o zdarzeniu Twoich rodziców. W sytuacji każdego rodzaju sekstingu zostaniesz otoczony przez szkołę opieką psychologiczno-pedagogiczną. Rozmowa na temat samego zdarzenia czy identyfikacji potencjalnego sprawcy, będzie realizowana w warunkach komfortu psychicznego dla Ciebie – z szacunkiem dla Twojej indywidualności i przeżytego stresu.

- 4) Jeżeli Ty i Twoi rodzice uważacie, że pomoc szkoły jest niewystarczająca, możecie poprosić pracownika szkoły o podjęcie decyzji o skierowaniu sprawy do odpowiednich organów ścigania.

7. Rodzaj krzywdy: wysyłanie małoletniemu w Internecie treści szkodliwych, nielegalnych i niepożądanych

Są to treści, które mogą wywołać u Ciebie negatywne emocje i które promują czy przedstawiają niebezpieczne albo niezgodne z prawem zachowania.

Ścieżka postępowania małoletniego:

Jeżeli ktoś wysyła Ci w Internecie treści nawołujące do samookaleczeń, samobójstw, zachowań szkodliwych dla zdrowia, treści dyskryminacyjnych,

promujące wrogość, nienawiść, treści pornograficzne, dostępne bez żadnego ostrzeżenia, fake newsy – fałszywe wiadomości:

- 1) Zgłoś ten fakt rodzicom lub pracownikowi szkoły (albo innemu pracownikowi oświaty, któremu ufasz).
- 2) W miarę swoich możliwości i umiejętności zabezpiecz dowody. Skorzystaj z pomocy rodziców lub pracowników szkoły. Jeśli masz świadków zdarzenia, poinformuj o nich. Zabezpieczenie dowodów jest przede wszystkim zadaniem Twoich rodziców lub opiekunów prawnych. W czynnościach tych może wspomagać ich przedstawiciel szkoły, posiadający odpowiednie kompetencje techniczne. Dowody odgrywają kluczowe znaczenie w identyfikacji sprawców.

Działania szkoły: Szkoła powiadomi Twoich rodziców o zaistniałym zdarzeniu. We współpracy z nimi, po dokonaniu analizy dowodów, ustali okoliczności uzyskiwania przez Ciebie dostępu do szkodliwych treści. Jeżeli upowszechnione treści naruszały obowiązujące prawo, dyrektor szkoły złoży zawiadomienie na Policję.

- 3) Kontakt z treściami szkodliwymi lub niebezpiecznymi może wywołać u Ciebie duży stres i frustrację. Skontaktuj się z pedagogiem lub psychologiem i opowiedz mu co czujesz – skorzystaj z ich pomocy.

Działania szkoły: Pracownik szkoły uzgodni z Twoimi rodzicami podejmowane działania i formy wsparcia dla Ciebie. Zapewni Ci pomoc psychologa. Jeśli pomoc udzielona przez szkołę okaże się niewystarczająca, w porozumieniu z Twoimi rodzicami może Cię skierować na specjalistyczną terapię.

8. Rodzaj krzywdy: naruszanie prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania w sieci danych osobowych lub wizerunku małoletniego

Ścieżka postępowania małoletniego:

- 1) Poinformuj rodziców o zaistniałym zdarzeniu.
- 2) Skontaktuj się z pracownikiem szkoły i przedstaw mu sytuację (szczegóły sprawy), okoliczności naruszania Twoich praw.
- 3) W miarę Twoich możliwości, zabezpiecz dowody naruszania Twoich praw. Zgromadź sam lub z pomocą pracownika szkoły, posiadającego umiejętności z zakresu technologii cyfrowej, materiały świadczące o wystąpieniu nieodpowiedniego lub niedozwolonego prawem działania – w formie elektronicznej (e-mail, zrzut ekranu, konwersacja w komunikatorze lub MMS/SMS). Przekaż dowody rodzicom i pracownikowi szkoły.
- 4) Dokonaj zmian identyfikujących Cię w sieci – powinni być przy tym Twoi rodzice.

Działania szkoły: Szkoła podejmuje działania mające na celu ustalenie sprawcy naruszenia Twoich praw do ochrony wizerunku i danych osobowych. Jeśli sprawcą okaże się uczeń szkoły, którego działaniu nie przyświecał świadomy zamiar wyrządzania Ci szkody majątkowej lub osobistej (był to np. niestosowny żart, niewłaściwe zachowania wobec Ciebie) to szkoła podejmuje zgodnie ze statutem działania wychowawcze i dyscyplinujące sprawcę.

Uwaga!

Jeżeli naruszenie Twojej prywatności lub wyłudzenie czy kradzież tożsamości skutkują wyrządzeniem Tobie szkody majątkowej lub osobistej – to rodzice i szkoła powinni przekazać dowody Policji. Decyzję o powiadomieniu Policji podejmuje

dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami. W takiej sytuacji identyfikacji sprawcy dokonuje Policja.

- 5) Jeżeli naruszenie Twoich praw skutkuje dla Ciebie dużym obciążeniem emocjonalnym, zwróć się do psychologa o wsparcie. Zaplanuje on wraz z Tobą i Twoimi rodzicami rodzaj pomocy, wdrożą działania chroniące Cię przed stresem, lękiem, wstydem lub innymi emocjami, których doświadczasz.

Działania szkoły: Szkoła zapewni Ci opiekę psychologiczną. Powiadomi Ciebie i Twoich rodziców o swoich działaniach, w celu usunięcia skutków działań sprawcy (np. usunięcie intymnych zdjęć, zablokowanie dostępu do konta na portalu społecznościowym). Zadba o to, aby informacje narażające Cię na naruszenie wizerunku nie były rozpowszechniane.

9. Rodzaj krzywdy: nawiązywanie przez małoletniego niebezpiecznych kontaktów w Internecie

W przypadkach niebezpiecznych kontaktów inicjowanych w Internecie może dochodzić do zagrożenia Twojego życia i zdrowia, a także szantażu i przymusu realizacji czynności.

Ścieżka postępowania małoletniego:

- 1) Opowiedz o problemie dokładnie rodzicom lub pracownikowi szkoły, któremu ufasz.
- 2) Zbierz dowody dostępne w formie elektronicznej (zapisy rozmów w komunikatorach, na portalach społecznościowych; zrzuty ekranowe,

zdjęcia, wiadomości e-mail). Zabezpiecz te dowody – możesz skorzystać z pomocy pracownika szkoły.

- 3) Przekaż dowody rodzicom i pracownikowi szkoły. Od chwili przekazania przez Ciebie i rodziców dowodów, to szkoła we współpracy z rodzicami, zgłasza sprawę Policji, w celu ustalenia sprawcy. I to Policja prowadzi dalsze dochodzenie w Twojej sprawie. W przypadkach naruszenia prawa – szczególnie w przypadku uwiedzenia dziecka do lat 15, szkoła ma obowiązek powiadomienia Policji lub Sądu Rodzinnego.

Uwaga!

Nie podejmuj samodzielnych działań, w celu dotarcia do sprawy – to zadanie Policji. Nie próbuj bezpośrednio kontaktować się ze sprawcą.

Działania szkoły i rodziców: Pracownik szkoły we współpracy z Twoimi rodzicami powiadomi o zdarzeniu dyrektora szkoły. Szkoła i rodzice bezzwłocznie zawiadomią Policję o wystąpieniu zdarzenia. Przekazą Policji dowody oraz wszelkie uzyskane informacje o sprawcy.

- 4) Jeżeli potrzebujesz pomocy i wsparcia po ujawnieniu zdarzenia, zwróć się o pomoc do psychologa.

Działania szkoły: Wszelkie działania pomocowe wobec Ciebie, stosownie do Twoich potrzeb, szkoła uzgodni z Twoimi rodzicami. Szkoła obejmie Cię opieką psychologiczną. Jeśli będziesz potrzebować dalszej pomocy, w uzgodnieniu z rodzicami, szkoła może Cię skierować na terapię psychologiczną.

CZĘŚĆ IV

Materiały pomocnicze

Prawa dziecka – co musicie o nich wiedzieć?

W Polsce najważniejszymi aktami prawnymi, gwarantującymi prawa dziecka, są: Konstytucja RP, Konwencja o prawach dziecka i Ustawa o Rzeczniku Praw Dziecka. Źródłem praw dziecka jest godność człowieka, zwana również człowieczeństwem. W Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zapisana jest ona w art. 30:

„Przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych”.

Z godności wywodzą się dwie zasady: wolność i równość, które są podstawą wszystkich praw człowieka. Wolność oznacza to, że człowiek nie jest własnością kogokolwiek, posiada wolną wolę, może samodzielnie podejmować decyzje i świadomie ponosić za nie odpowiedzialność (dziecko uczy się tego w trakcie dojrzewania). Równość oznacza, że każde dziecko ma takie same prawa i ma być tak samo traktowane przez wszystkich bez jakiegokolwiek dyskryminacji. Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka:

„Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej, ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych” (art. 72. Konstytucji RP).

Każdemu dziecku przysługują prawa dziecka tak, jak każdemu dorosłemu prawa człowieka. Praw tych nikt nie może dziecka pozbawić. Prawa dziecka są więc naturalną konsekwencją praw człowieka.

Doprecyzowanie praw dziecka wynika z potrzeby dania dzieciom dodatkowej ochrony przed dorosłymi – dziecko ze swej natury jest słabsze od nich. Taką

ochronę dają dzieciom ich prawa zapisane w Konwencji o Prawach Dziecka, które przyjęło Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 20 listopada 1989 roku. Polska podpisała Konwencję o Prawach Dziecka 7 czerwca 1991 roku i od tego momentu jej przepisy, zobowiązujące państwo do przestrzegania praw dziecka, obowiązują także w naszym kraju.

Prawa dziecka istnieją po to, aby Was chronić, aby zapewnić Wam zdrowie i bezpieczeństwo. Niestety, nie zawsze tak jest. W każdym kraju są dzieci, których prawa są łamane. Dzieci bywają krzywdzone, wykorzystywane czy zastraszane. Konwencja Praw Dziecka zakłada, że należy się Wam szczególna opieka i ochrona, bo nie zawsze jesteście w stanie należycie zadbać o swoje bezpieczeństwo. Gdy znacie swoje prawa, możecie łatwiej obronić się przed przemocą, krzywdzeniem, dyskryminacją, której doświadczacie ze strony rówieśników i dorosłych. Bo wiecie, że macie prawo do ochrony swojego zdrowia i bezpieczeństwa, oraz że są instytucje, które powinny Wam pomóc. Dlatego dzieci na całym świecie, podobnie jak dorośli, mają zapewnione swoje prawa, czyli obowiązujące reguły postępowania, które mają Was chronić przed wszelką krzywdą. Zamierzeniem twórców Konwencji Praw Dziecka było kierowanie się zawsze Waszym dobrem oraz traktowanie wszystkich dzieci jako równych wobec prawa, niezależnie od pochodzenia, koloru skóry czy wyznania.

Warto, abyście zapamiętali, że:

- Prawa dziecka dotyczą każdego dziecka, czyli osoby poniżej 18 roku życia.
- Nie musicie nic zrobić, aby otrzymać prawa.
- Prawa dziecka macie zawsze i nikt nie może wam ich odebrać.
- Wszystkie prawa dziecka są równie ważne. Nie ma praw mniej lub bardziej ważnych od innych.
- Prawa dziecka dotyczą różnych dziedzin Waszego życia, np. macie prawo do:

1. znajomości swoich praw oraz powoływania się na nie w różnych sytuacjach, a także do ich poszanowania przez innych,
2. swobody myśli, sumienia i wyznania,
3. prywatności i tajemnicy korespondencji,
4. nauki i informacji,
5. wypoczynku i czasu wolnego,
6. opieki zdrowotnej,
7. wychowania przez rodziców,
8. ochrony przed wykorzystywaniem, przemocą i poniżaniem,
9. własnej tożsamości, które oznacza, że macie prawo do imienia, nazwiska, obywatelstwa i znajomości swego pochodzenia,
10. wyrażania własnych poglądów.

Za ochronę Waszych praw odpowiada państwo.

Ze swoimi prawami macie do czynienia każdego dnia w różnych sytuacjach, jeśli np. gracie w piłkę po lekcjach, to realizujecie Wasze prawo do zabawy; jeśli idziecie do kina z koleżankami – realizujecie prawo do spotykania się z innymi i wykorzystywania czasu wolnego; gdy kładziecie się spać – korzystacie z prawa do odpoczynku; gdy np. złamiecie nogę – korzystacie z prawa do opieki zdrowotnej.

Prawa kojarzyć się mogą ze swobodą decydowania o wszystkim, co Was dotyczy.

Jednak prawa mają też swoje ograniczenia, które wynikają z faktu, że:

- inni też mają takie same prawa i egzekwując swoje prawa, nie możecie naruszać praw innych osób,
- poza przyznanymi Wam prawami, macie nałożone przez rodziców i szkołę (czyli państwo) pewne obowiązki, które powinniście wypełniać.

Jak widzicie, Wasze prawa wiążą się więc równocześnie z pewnymi ograniczeniami i obowiązkami, które zostały na Was nałożone. Wynika z nich na przykład, że:

- nie możecie spać w domu cały dzień i nie pójść do szkoły, bo Wam się nie chce;
- nie możecie chodzić tylko na te lekcje, które lubicie;
- nie macie prawa do robienia zdjęć lub filmików koleżance lub koledze bez ich zgody;
- nie macie prawa do złośliwego komentowania ubioru lub zachowania kolegi czy koleżanki.

Znajomość swoich praw i prawo do powoływania się na nie

Wszystkie dzieci mają takie same prawa.

Nie ma gorszych ani lepszych dzieci – każde dziecko ma takie same prawa jak wszyscy. Wszystkie dzieci są równe wobec prawa i nikogo nie można dyskryminować bez względu na to kim jest, gdzie mieszka, czym zajmują się jego rodzice, jakim mówi językiem, jaką wyznaje religię, jakiej jest płci, czy jest w pełni sprawny, czy też nie, czy jest bogaty, czy biedny.

Macie prawo do tego, aby każdy Wasze prawa szanował, ale również Wy musicie szanować prawa innych. Macie prawo do bycia takimi, jakimi jesteście, nawet gdy różnicie się od innych. Wasze prawa w żaden sposób nie powinny jednak ograniczać praw innych osób. Macie prawo znać swoje prawa! Państwo powinno zadbać, aby prawa dziecka zawarte w Konwencji Praw Dziecka były znane zarówno wśród dzieci, jak i dorosłych. O prawach dziecka uczycie się np. w szkole. Art. 43-54 Konwencji dotyczą tego, jak dorośli i państwo powinni współpracować, aby Wasze prawa były przestrzegane i chronione.

Gdzie można się poskarżyć, gdy Wasze prawa są łamane?

Jeśli znacie kogoś, kto potrzebuje pomocy lub sami znajdujecie się w trudnej sytuacji, możecie zwrócić się o pomoc do rodziców, wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego czy dyrektora szkoły, zgodnie ze ścieżką postępowania opisaną w „Standardach Ochrony Małoletnich”.

Możecie też skontaktować się z Policją (numer 112) oraz instytucjami niosącymi pomoc dzieciom. Oto niektóre z nich:

116 111 – Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży

800 12 12 12 – Dziecięcy telefon zaufania, prowadzony przez Rzecznika Praw Dziecka.

800 12 00 02 - Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” (linia całodobowa i bezpłatna), w poniedziałki w godz. 18-22 można rozmawiać z konsultantem w języku angielskim, a we wtorki w godz. 18-22 w języku rosyjskim.

(22) 666 28 50 - Dyżur prawny (linia płatna, czynna w poniedziałek i wtorek w godzinach 17-21) oraz tel. **800 12 00 02** (linia bezpłatna, czynna w środę w godzinach 18-22).

+48 222 309 900- Ogólnokrajowej Linii Pomocy Pokrzywdzonym czynny przez całą dobę. Możliwe są konsultacje w językach obcych oraz w języku migowym.

800 120 226 - Policyjny telefon zaufania dla osób doznających przemocy domowej (linia bezpłatna przy połączeniu z telefonów stacjonarnych, czynna codziennie w godzinach od 9.30 do 15.30, od godz. 15.30 do 9.30 włączony jest automat).

Poradnia e-mailowa: niebieskalinia@niebieskalinia.info. Członkowie rodzin z problemem przemocy i problemem alkoholowym mogą skonsultować się także przez **SKYPE**, **pogotowie Niebieska linia** ze specjalistą z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie - konsultanci posługują się językiem migowym.

801 615 005 - Zgłaszanie nielegalnych treści: dyzurnet.pldyzurnet@dyzurnet.pl, tel.